

Stichting De Witte Roos

Verslag van activiteiten 2015

In 2015 werd een stukje verleden afgesloten. Twee Europese projecten (Congreen Together en LivingGreen) werden afgesloten, een drietal lokale projecten werden afgerond. De oprichter van de stichting, Ir Tjeerd Deelstra droeg de voorzittershamer over en de stichting kreeg een nieuw bestuur.

In vorige verslagen van activiteiten kunt u informatie vinden over de Europese projecten Congreen together, en LivingGreen. In dit verslag vertellen wij meer over de lokale projecten Challenge for Change, Community Garden en Erfgoedparticipatie

The Challenge for Change

In dit project, dat werd uitgevoerd in 2014/2015, is campagne gevoerd om stadsbewoners bewust te maken van hun energiegebruik: direct (met name in huis en tuin) en indirect, bijvoorbeeld via hun eetpatroon, mobiliteitsgedrag en tijdbesteding. Het doel van C4C ("The Challenge for Change") was bewoners te activeren om een bijdrage te leveren – voor zo ver in hun bereik – aan het voorkomen van (verdere) uitputting van eindige energiebronnen. De campagne werd gedragen door een groep pionierende bewoners, die via het zwaan-kleef-aan-beginsel steeds meer mensen bij deze actie gingen betrekken. In vier Challenges, die elk een week duurden, deelden bewoners hun kennis en tips met elkaar. Meedoen was eenvoudig, concreet en laagdrempelig. De Challenges waren duidelijk en leuk. Kennisexperts vertelden bij elke Challenge wat je zou kunnen doen en wat het effect zou kunnen zijn van de aanpak van deelnemers. Bij elk van de vier Challenges werd een prijs uitgereikt voor het beste idee of de leukste tip. De prijzen werden ter beschikking gesteld door Delftse bedrijven en de gemeente.

De website speelde een belangrijke rol; Hier kon men zich aanmelden om mee te spelen. De deelnemers kregen elke week een reminder per e-mail om op de website de Challenge voor de komende week te lezen en mee te doen. Op de website hielden zij hun vorderingen en resultaten bij, deelden kennis, tips en suggesties en schreven over hun belevenissen. Deze content konden ze ook eenvoudig delen via sociale media om zo nog meer mensen te enthousiasmeren voor de Challenge for Change.

Naast bewoners (en hun organisaties) waren bij dit betrokken betrokken: Gemeente Delft, TU Delft en Green Village, ICT-kring Delft, Haagse Hogeschool, Delft op Zondag.

De volgende middelen werden ingezet:

- een reeks van vier interviews voor Stadsradio Delft (per interview ca 3.000 luisteraars)
- artikelen in de Delftse Post (oplage 65.000)
- een paginagrote kleurde advertentie in de Delftse Post
- artikelen in Delft op Zondag (oplage 82.500)
- 800 posters op punten waar veel mensen komen
- 2000 flyers, gericht verspreid
- Door intensief samen te werken met de gemeente, gelijk bij de start, in de lokale campagne "Delft wordt Groen!"
- Door in te haken op de landelijke TV Campagne "Nederland wordt Groen"
- Pagina op [delft.nl](http://www.delft.nl) http://www.delft.nl/Inwoners/Nieuws/2015/Challenge_4_Change
- Fb bericht op "Nu in Delft" over de Challenge
- De gemeentelijke afdeling communicatie heeft diverse keren getwitterd vanuit allerlei invalshoeken, een reeks berichten geplaatst op www.delftwordtgroen.nl en daar de slotbijeenkomst op aangekondigd

En, last but not least:

<http://www.witteroos.nl/activiteiten/challenge-4-change/delft-wordt-groen-challenge-4-change>

<https://www.facebook.com/Stichtingdewitteroos/>

<https://twitter.com/witteroosc4c>

Het samenwerkingsverband van de duurzaamheidscentra van het Europese Livinggreen-netwerk bood de mogelijkheid tot feedback, waarbij ervaringen werden gedeeld met communicatie en het ondersteunen van bewoners bij duurzame ontwikkelingsprocessen. Internationaal kreeg het initiatief hierdoor bekendheid. De Challenge werd in juni 2015 afgesloten met een feestelijke slotbijeenkomst in de Botanische Tuin. Christoph Ravesloot leidde een brainstorm, Yolande Kolstee - een belangrijke trekker - formuleerde haar visie op de Witte Roos en trok lessen uit deze campagne, de voorzitter van de stichting heeft het stokje overgegeven aan het Living Green-centrum Oost Nederland in Deventer.

In Delft en omstreken werden meer dan 50.000 stadsbewoners bereikt, geïnformeerd en bewust gemaakt en minimaal 500 bewoners hebben actief meegedaan om hun ecologische voetafdruk te verklein

Community Garden

In 2014/15 is met een team van betrokken vrijwilligers gewerkt aan de inrichting van de tuin achter Huis de Witte Roos.

Hierbij werd ondersteuning geboden door deskundigen uit Midden-Delfland en het Westland, vanuit de Haagse Hogeschool en door Sping Ventures uit Delft, en er is samengewerkt met de Botanische Tuin van de TU Delft en met het Natuur- en Milieueducatiecentrum (nu Duurzaamheidscentrum) de Papaver.

In het verleden is de tuin achter Huis de Witte Roos aan de Oude Delft 73 in Delft zeer groot geweest. Het aan de zuidzijde grenzende huis “Het Wapen van Holland” (nummer 71), dat in feite twee panden breed was, had een korte, vierkante omsloten tuin. Deze situatie moet ontstaan zijn direct na de stadsbrand van 1536.

De tuin achter het relatief smalle, zeer diepe Huis de Witte Roos (nummer 73) begon direct aan het einde van de gang en had daar de breedte van twee panden: de tuin lag niet alleen achter Huis de Witte Roos, maar ook achter het “Wapen van Holland” (nummer 71). De tuin was niet alleen zeer breed maar ook erg diep: hij liep door tot aan de stadswal.

in de 18^e eeuw werd de ruim 40 meter lange gang van Huis de Witte Roos naar de smaak van die tijd verfraaid in de stijl van Louis XIV, en er werd een tuinhuis gebouwd aan het einde van de gang over de volle breedte van de tuin, haaks op het huis.

Zo werd een nadrukkelijke ruimtelijke samenhang gecreëerd tussen de tuin en het huis met zijn zeer lange gang en dwarsgelegen tuinhuis: reeds vanuit de hal kregen bezoekers een fraai doorkijkje in de majestueus diepe en brede tuin.

Aan de noordelijke kant van Huis de Witte Roos bevindt zich op nummer 75 vanouds het brede huis Poortugael. De eigenaren onderhielden samen de lange oude tuinmuur. Aan het begin van de 20^e eeuw werd Huis Poortugael door de Polytechnische School (nu Technische Universiteit) verworven voor het onderwijs in de “Decoratieve Kunst”. In het huis en de tuin bevindt zich een rijke collectie bouwfragmenten, bijngebracht door professor Sluyterman en er staat een zeer grote, nu ruim honderd jaar oude Beukenboom.

Nadat de stadswal was afgegraven werd daar een ontsluitingsweg aangelegd: de huidige Westvest. Dat bood de mogelijkheid om bij Huis de Witte Roos achter in de tuin een koetshuis met paardenstal te bouwen.

In de 19e eeuw werden in de tuin van Huis de Witte Roos de voor die tijd gebruikelijke elementen, geplaatst, bijvoorbeeld een volière.

De tuin van Huis de Witte Roos bleef zijn volle breedte en diepte houden tot in het midden van de 20e eeuw. Echter, in de jaren 1960 nam het op nummer 71 gevestigde politiebureau de halve breedte en een fors stuk van de achterzijde van de tuin over, en brak een fraai 18e eeuwse tuinhuis af. Van de tuin behorende bij nummer 73 bleef niet meer over dan een kleine, korte buitenruimte ter breedte van het pand. Op het nieuw verworven terrein bouwde het politiebureau een betonnen kolos, met grenzend aan de westzijde van het restje tuin van Oude Delft 73 een kolenloods voor de verwarmingsinstallatie.

Nadat eind jaren 1990 het politiebureau het buurpand verliet en de betonnen nieuwbouw uit de jaren 1960 werd afgebroken, werd een appartementengebouw opgetrokken aan de Westvest. Toen bleek het mogelijk een stukje van de oorspronkelijke tuinlengte van Huis de Witte Roos door terugkoop te herstellen. Grenzend aan zuidzijde van de nu ietwat langere tuin van Huis de Witte Roos werd een grote collectieve tuin voor de bewoners van het appartementencomplex aangelegd. Hierdoor bevindt zich in dit stukje Delft, samen met de tuinen van de huisnummers 73 en 75 nu een ongebruikelijk fors bemeten groen binnenstadsgebied. Om een tuin tot volle wasdom te brengen zijn meerdere jaren nodig. Enerzijds is er een verleden waarop wordt voorgebouwd, anderzijds wordt – uitgaande van een wensbeeld – de ontwikkeling van de tuin gestuurd. Het is van belang te beseffen dat wat bereikt kan worden in een relatief korte periode van ruim één seizoen natuurlijk beperkt is (bekend is de uitspraak “Boompje groot – Plantertje dood”, veel gebezigd in kringen van tuinliefhebbers).

Nadat de tuin zijn huidige maat kreeg, eind jaren 1990, is eerst de bodem gesaneerd. Binnenstadstuinen zijn in de regel vervuild. Zo ook hier: zware metalen (afkomstig van de drukkerij van waaruit de patriot Wybo Fijnje hier eind de 18^e eeuw zijn *Hollandsche Historische Courant* uitbracht), koolwaterstoffen en andere verontreinigingen op de plaats waar het politiebureau in de vorige eeuw brandstof opsloeg voor de verwarming en as en sintels dumpte. Na de bodemsanering zijn in de tuin tot 50 meter diep bodemcollectoren aangebracht ten behoeve van de wamtepomp in Huis de Witte Roos, rioleringen zijn vervangen en tuinmuren gerestaureerd en opgetrokken.

Bij de nieuwbouw van het politiebureau was het daarbij behorende tuindeel opgehoogd. Rond 2000 konden de verschillende tuinniveau's worden vereffend, en kreeg de hele tuin van Huis de Witte Roos weer hetzelfde peil als de vloeren van het huis. De tuin is vervolgens gebruikt als opslag- en uitloopruiimte voor de casco restauratie van Huis de Witte Roos, die werd voltooid in 2007.

Enige jaren later werd in de tuin een provisorisch pad aangelegd, in het verlengde van de gang. In de tuin werd de oproep geplaatst: “Doe mee !”, naast een ruw indelingsplan dat was aangeboden door Hoveniersbedrijf P. van der Eijk uit Midden-Delfland. Tijdens Open Monumentendagen, evenementen en bijeenkomsten hebben potentiële deelnemers zich gemeld. Gerrit de Bruijn uit het Westland bood aan om een druif te planten tegen een zonnig stukje tuinmuur (naast Oude Delft 75). Het aanleggen van een tuin, samen met een groep betrokkenen, vergt een helder,

gezamenlijk gedragen eindbeeld waar naar toe wordt gewerkt. Het opbouwen van zo'n beeld vergt tijd en reflectie, en een goed georganiseerd proces. In dat kader hebben belangstellende stadsbewoners en studenten van de TU-Delft zich verdiept in de theorie en praktijk van duurzaam tuinieren en zij hebben een aantal werkzaamheden in de tuin uitgevoerd. Daarbij is informatie uitgewisseld over historische tuinen, over planttechniek, composteren en stadstuinbouw, er zijn studiebezoeken georganiseerd aan voorbeeldprojecten. In bijeenkomsten met buurlanden zijn ervaring met het vergroenen van de woonomgeving uitgewisseld; staf en vrijwilligers namen deel.

Erfgoedparticipatie

Stichting de Witte Roos organiseerde in 2014/2015 samen met de historische vereniging "Delfia Batavorum" een aantal bijeenkomsten waarbij bijzondere aspecten werden belicht van het restaureren / renoveren van een oud pand: niet alleen woningen van monumentaal belang, maar ook woningen die deze status niet hebben maar wel waardevolle elementen bezitten die behouden kunnen worden.

Liefhebbers, bewoners en eigenaren van een oud huis lopen tegen werkzaamheden aan die moeten worden uitgevoerd. Deels kan men dat zelf, maar vaak zal men voor grotere onderdelen / klussen vakmensen willen inhuren, of minstens bij hen te rade gaan hoe dat aan te pakken.

Door het bijwonen van een aantal interactieve bijeenkomsten kon men zich verdiepen in de onderwerpen verlichting, wandafwerking, pleisterwerk, schouwen en haarden, schilderwerk. In elke interactieve bijeenkomst belichtte een gerenommeerd ambachtsman /-vrouw de in en outs van zijn of haar vak in de breedte en besprak en demonstreerde de juiste toepassing van materialen en gereedschappen. Voorafgaand aan de bijeenkomsten kon men vragen stellen of de problemen waartegen men aanloopt per e-mail inbrengen. Uit een evaluatie bleek dat deze bijeenkomsten erg werden geapprecieerd.

Advies duurzaam renoveren / restaureren

In 2015 ondersteunde stichting de Witte Roos, net als in vorige jaren op verzoek van Fonds 1818, verschillende maatschappelijke organisaties met advies om hun huisvesting te verduurzamen. Daarnaast kregen ca. 25 particulieren via de Renovatiewinkel een maatwerkadvies voor hun historische woonhuis.

Bijeenkomsten

In 2015 zijn zoals gebruikelijk verschillende bijeenkomsten en feestelijke evenementen georganiseerd, met als doel het netwerk van vrienden en relaties te onderhouden en om banden te verstevigen.

Evenals in vorige jaren verzorgde de stichting lezingen, participeerde in workshops en (publieke) discussies en nam deel in overlegorganen zoals het strategisch overleg Monumenten Delft en het Dream Team Duurzaam Delft.